

آبانگان

در گاهشمار ایرانی هر ماه سی روز شمرده شده و نام ۲۳ ایزد و شش آمشاسپند و آهوره مزدا نام

های این سی روز و پی آیند آن ها چنین بود:

۱: هُرمزد - ۲: بهمن - ۳: اردیبهشت - ۴: شهریور - ۵: سپندارمذ - ۶: خرداد - ۷: اَمرداد - ۸: دین به
آذر - ۹: آذر - ۱۰: آبان - ۱۱: خورشید - ۱۲: ماه - ۱۳: تیر - ۱۴: گوش - ۱۵: دی بمهر - ۱۶:
مهر - ۱۷: سروش - ۱۸: رشن - ۱۹: فروردین - ۲۰: بهرام - ۲۱: رام - ۲۲: باد - ۲۳: دی
بدین - ۲۴: دین - ۲۵: ارد - ۲۶: ارشتاد - ۲۷: آسمان - ۲۸: زامیاد[زمین] - ۲۹: مهر اسپند - ۳۰:
آنیران.

در این گاهشمار هر گاه نام روز با نام ماه برابر می افتاد آن روز را جشن می ساختند، بر این پایه دومین
روز از ماه بهمن (جشن بهمنگان) بود و به همین گونه: سومین روز از ماه اردیبهشت (جشن اردیبهشتگان)
- چهارمین روز از ماه شهریور (جشن شهریورگان) - پنجمین روز از ماه اسپند (جشن اسپندگان) - ششمین
روز از ماه خرداد (جشن خُردادگان) - هفتمین روز از ماه اَمرداد (جشن اَمردادگان) - نهمین روز از ماه
آذر (جشن آذرگان) - دهمین روز از ماه آبان (جشن آبانگان) - سیزدهمین روز از ماه تیر (جشن تیِرگان)
- شانزدهمین روز از ماه مهر (جشن مهرگان) - نوزدهمین روز از روز فروردین (جشن فروردینگان) بود.

در جشن آبانگان آیین چنین بود که پارسیان، بویژه زنان در کنار رود یا دریا ایزد نگهبان آب را نیایش می
کردند. این روز ویژه یکی از بزرگترین ایزدان ایرانی بود. پیش از زرتشت ایرانیان بسیاری از ایزدان مانند
آناهیتا را می ستودند و او را سرپرست آب ها می دانستند، یشت پنجم (آبان یشت) ویژه ستایش
اوست. یکی از رُخدادهای فرخنده در کارنامه ایران چنین است که در گرماگرم جنگ های ایران و توران
افراسیاب فرمان داد که کاریزها و رودها را ویران و پر از خاک کنند، (زَو Zav) پسر تهماسب فرمان داد
تا مردم آن کاریزها را لایروبی و نوسازی کنند، ایرانیان دست بکار شدند و رودها و کاریزها را آباد کردند و
شیوه پی پیش گرفتند که آب به سراسر ایران زمین برسد. باز در چنین روزی بود که به مردم ایران آگاهی
رسید که فریدون پسر آبتین بر ضحاک ماردوش چیره گشت و خود بر تخت شهریاری ایران فرانشست.
انگیزه دیگری که ایرانیان در گرامیداشت این جشن می کوشیدند این بود که در پی یک خشکسالی برای
هشت سال در ایران شهر باران نبارید، در پی این خشکسالی بد شگون بسیاری از مردم و دام جان خود را
از دست دادند و برخی به سر زمین های دیگر کوچیدند، سرانجام پس از هشت سال نگون بختی در
چنین روزی باران بارید و خشکسالی و بیماری و ناداری و رنج از میان برفت.